

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

1. ถึงแม้จะเคยมีผู้วิจัยระบบเสียงของภาษาดialect นครศรีธรรมราชบ้างแล้ว¹ แต่ผู้วิจัยอื่น ๆ ได้เลือกวิจัยภาษาดialect ที่พูดกันในอำเภอใดอำเภอหนึ่ง โดยใช้ผู้บอกภาษาเพียงคนเดียวเท่านั้น ทำให้มองไม่เห็นความจริงที่ว่า แม้ในภาษาดialect เดียวกัน เสียงและระบบเสียงก็อาจจะเหมือนกันและ/หรือแตกต่างกันจนอาจแบ่งภาษาออกเป็นเขตภาษาย่อย ๆ ได้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัย² ได้เคยสังเกตพบว่า เสียงของภาษาดialect นครศรีธรรมราชแตกต่างกันไปตามอำเภอต่าง ๆ จนพอจะบอกได้ว่า ผู้พูดมาจากอำเภอใดของจังหวัด เช่น ถ้าใช้เสียงพยัญชนะท้าย [-ʔ] ในพยางค์ตาย เสียงยาวแทนเสียงพยัญชนะท้าย [-k] จะเป็นคนที่มาจากอำเภอทุ่งสง ทุ่งใหญ่ ฆวาง หรือกิ่งอำเภอนาบอน ตัวอย่างเช่น

¹ รอย แอนดรู มิลเลอร์ (Roy Andrew Miller) นักศึกษามหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียได้ศึกษาเรื่อง "ระบบเสียงของภาษาดialect นครศรีธรรมราช" (Phonology of the Tai Dialect of Nakhonsithammarat)

(ดูรายละเอียดในเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หน้า 23-26

วิไลวรรณ คำรักษ์ ได้ศึกษาเรื่อง "ระบบหน่วยเสียงในภาษาดialect นครศรีธรรมราช" (ดูรายละเอียดในเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หน้า 27-28

แมรี อาร์ ฮาส (Mary R. Hass) ได้ศึกษาเปรียบเทียบหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ 4 ถิ่นคือ เชียงใหม่ ร้อยเอ็ด กรุงเทพฯ และนครศรีธรรมราช (ดูรายละเอียดในเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องหน้า 20-23

² ดูประวัติผู้วิจัย หน้า 193

ma:k ²	เป็น	ma:ʔ ²	"หมาก"
sa:k ²	เป็น	sa:ʔ ²	"สาก"
pa:k ⁴	เป็น	pa:ʔ ⁴	"ปก"
da:k ⁴	เป็น	da:ʔ ⁴	"ดอก"
la:k ⁶	เป็น	la:ʔ ⁶	"ลอก" เป็นต้น

ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนอีกตัวอย่างหนึ่งคือคำพยางค์เป็น ซึ่งในการเขียน¹ มีรูปวรรณยุกต์โทกำกับและมีมีวรรณยุกต์เป็นอักษรกลาง เป็น ka:n⁴ "กาน" ba:n⁴ "บ้าน" และ pa:⁴ "ป่า" และในบางที่ตามเสียงยาวซึ่งในการเขียนไม่มีวรรณยุกต์เป็นอักษรกลาง เช่น ka:t⁴ "ตัดขาว" และ ba:t⁴ "ขาด" ถ้าใช้เสียงวรรณยุกต์กลาง-ขึ้น² แทนที่จะใช้เสียงวรรณยุกต์กลาง-ระดับ จะเป็นผลที่มาจากอำเภอรอน

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังเคยพบว่า พยัญชนะต้น m- และ n- นั้น วนที่มาจากอำเภอรอนหิบลุย หุงตง ลวาง หุงใหญ่ และกิ่งอำเภอนาบอนมัก ออกเสียงเป็น [ĩ-] และ [ĩ-] ตามลำดับ เช่น ในคำว่า "รดเข็ด" me:⁵ เป็น [ĩe:⁵] และ "นม" nom⁵ เป็น [ĩom⁵] เป็นต้น

จากการศึกษา "เสียงและระบบเสียงในภาษาไทยถิ่นใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี 16 อำเภอ" ซึ่งวิจัยโดย อีระพันธ์ ล. หองคำ และคณะ พบว่า เสียงและระบบเสียงของภาษาถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี 16 อำเภอ เหมือนกันและแตกต่างกันจนสามารถแบ่งเป็นเขตภาษาย่อยลงไปอีกได้² กล่าวคือ สามารถแบ่งภาษาใน 16 อำเภอ ออกเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ ได้ 3 กลุ่ม โดยใช้ระบบวรรณยุกต์เป็นเกณฑ์ คือ (ดูแผนที่ 1 หน้า 4 ประกอบ)

กลุ่มที่ 1 ได้แก่ภาษาในอำเภอท่าชนะ ไชยา ท่าฉาง ตีรรัฐนิคม หุนหิน เมือง และกิ่งอำเภอเคียนซา ซึ่งมีวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียง ดังนี้

¹ หมายถึงรูปตัวเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน

² อีระพันธ์ ล. หองคำ, ผู้รวบรวม. เสียงและระบบเสียงในภาษาไทยถิ่นใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี 16 อำเภอ (กรุงเทพมหานคร : สถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521)

- ว.1 สูง-ตก หรือ สูง-ขึ้น-ตก
- ว.2 สูง-ระดับ หรือ สูง-เลื่อนลงเล็กน้อย และเสียงย่อยสูง-ขึ้น
- ว.3 กลาง-ขึ้น-ตก
- ว.4 ต่ำ-ขึ้น-ตก
- ว.5 ต่ำ-ขึ้น
- ว.6 ต่ำ-ระดับ หรือ ต่ำ-เลื่อนลง

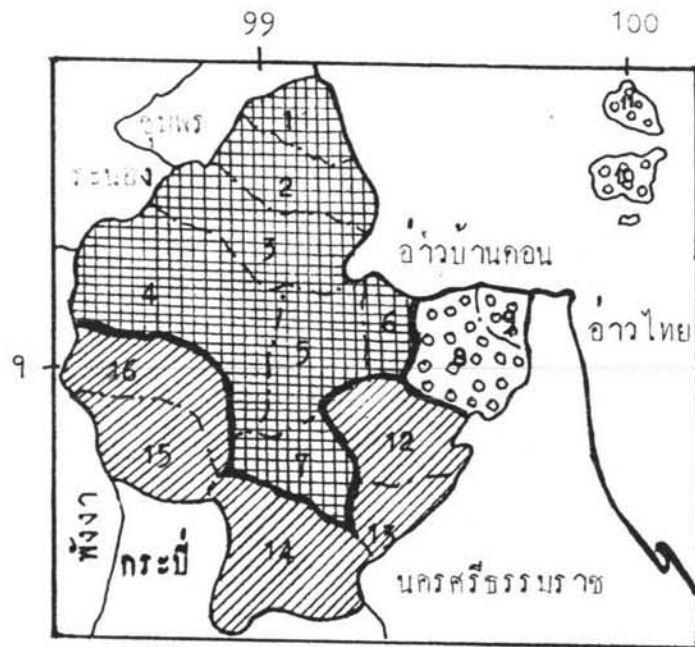
กลุ่มที่ 2 ไต่แก่วรรณในอำเภอกาญจนดิษฐ์ ถึงอำเภอดอนสัก
 เกาะสมุย และกิ่งอำเภอรัง ซึ่งมึวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียงเช่นเดียวกับภาษา
 ในกลุ่มที่ 1 ดังนี้คือ

- ว.1 สูง-ตก หรือ สูง-ขึ้น-ตก
- ว.2 สูง-ระดับ หรือ สูง-เลื่อนลงเล็กน้อย และอาจจะมีเสียงย่อยสูง-ขึ้น
- ว.3 กลาง-ขึ้น-ตก
- ว.4 ต่ำ-ขึ้น-ตก หรือ ต่ำ-ตก
- ว.5.1 ต่ำ-ขึ้น   ว.5.2 กลาง-ขึ้น
- ว.6 ต่ำ-ระดับ หรือ ต่ำ-เลื่อนลง

กลุ่มที่ 3 ไต่แก่วรรณในอำเภอนาสาร ถึงอำเภอเวียงสระ พระแสง
 พนม และกิ่งอำเภอตาชูน ซึ่งมึวรรณยุกต์ 7 หน่วยเสียงดังนี้

- ว.1 สูง-ขึ้น-ตก หรือ สูง-ตก
- ว.2 สูง-เลื่อนลง ซึ่งอาจจะเป็นสูง-ตก-หรือ สูง-ขึ้น-ตก-ขึ้น และ
 อาจจะมีเสียงย่อย สูง-ขึ้น หรือสูง-ตก-ขึ้น
- ว.3 กลาง-ขึ้น-ตก
- ว.4 ต่ำ-ขึ้น-ตก หรือ ต่ำ-ตก
- ว.5 ต่ำ-ขึ้น
- ว.6 ต่ำ-เลื่อนลงหรืออาจจะเป็นต่ำ-ระดับ
- ว.7 กลาง-ระดับ ซึ่งมีเสียงย่อยคือกลาง-ขึ้น

แผนที่ 1 แสดงการแบ่งเขตภาษาย่อยของภาษาไทยถิ่นใต้
 จังหวัดสุราษฎร์ธานีโดยใช้ระบบวรรณยุกต์เป็น
 เกณฑ์
 (คัดแปลงจากธีระพันธ์ หน้า 28)

กลุ่มที่ 1
 แบบ ก

	A	B	C	DL	DS
1	ก ว.1		ค, ฅ		
2	ก ว.3		ค ว.2	ฅ ว.5	
3	ก			ค	
4	ก ว.4	ค ว.5	ค ว.6		ค ว.6

1. อ.ท่าชนะ
2. อ.ไชยา
3. อ.หาดง
4. อ.คีรีรัฐนิคม
5. อ.พุนพิน
6. อ.เมือง
7. กิ่ง อ.เคียนซา

กลุ่มที่ 2
 แบบ ข

	A	B	C	DL	DS
1	ก ว.1		ค ว.2	ฅ	
2	ก ว.3		ค ว.5.2	ฅ	
3	ก			ค	
4	ก ว.4	ค ว.5.1	ค ว.6	ค ว.5.1	ค ว.6

8. ภาณุจนคิษฐ์
9. กิ่ง อ.คอนสัก
10. อ.เกาะสมุย
11. กิ่ง อ.พังงัน

กลุ่มที่ 3
 แบบ ค

	A	B	C	DL	DS
1	ก ว.1		ค ว.2	ฅ	
2	ก ว.3		ค ว.7	ฅ	
3	ก			ค	
4	ก ว.4	ค ว.5	ค ว.6	ค ว.5	ค ว.6

12. อ.นาสาร
13. กิ่ง อ.เวียงสระ
14. อ.พระแสง
15. อ.พนม
16. กิ่ง อ.คาชุน

นอกจากจะใช้ระบบวรรณยุกต์เป็นเกณฑ์ในการแบ่งเขตภาษาย่อยของภาษาไทยถิ่นใต้สุราษฎร์ธานี 16 อำเภอแล้ว ชีระพันธุ์ ล.ทองคำ และคณะพบว่า ยังสามารถใช้เสียงพยัญชนะและสระบางเสียงเป็นเกณฑ์ในการแบ่งเขตภาษาย่อยได้อีกด้วย อันได้แก่ เสียงพยัญชนะต้น ก [g-] และ ฮ [h-] เสียงพยัญชนะท้าย ก [-k] และ อ [-ʔ] ในพยางค์ตายเสียงยาว เสียงสระ [iu] และ [i:u] เสียงสระ [ɔ:] และ [ɔ:i] ในคำว่า "เวอ" และเสียงสระ ๐ ในภาษาไทยมาตรฐาน ซึ่งเป็นเสียง [u^v] [o[^]] [o^v] และ [o[^]] ในภาษาไทยถิ่นใต้สุราษฎร์ธานี

จะเห็นได้ว่า การแบ่งเขตภาษาย่อยของภาษาไทยถิ่นใต้สุราษฎร์ธานี โดยอาศัยวรรณยุกต์ และเสียงพยัญชนะท้าย [-k] และ [-ʔ] ในพยางค์ตายเสียงยาวเป็นเกณฑ์ตรงกับข้อสังเกตเกี่ยวกับความน่าจะเป็นไปได้ในเรื่องการแบ่งเขตภาษาย่อยของภาษาถิ่นจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นภาษาไทยถิ่นใต้เช่นเดียวกัน อีกทั้งจังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดสุราษฎร์ธานียังมีเนื้อที่ติดต่อกันอีกด้วย¹ และยิ่งไปกว่านั้นพื้นที่บางส่วนของจังหวัดนครศรีธรรมราชในปัจจุบันก็เคยขึ้นอยู่กับจังหวัดสุราษฎร์ธานี² ลักษณะของภาษาจึงอาจจะเหมือนหรือคล้ายคลึงกัน

2. การที่ผู้วิจัยเลือกศึกษาวิจัยภาษาถิ่นใต้นครศรีธรรมราชอีก เนื่องจากข้อสังเกตของผู้วิจัยเกี่ยวกับเสียงและระบบเสียงของภาษาถิ่นใต้นครศรีธรรมราชมีข้อขัดแย้งกับผลการวิจัยที่เคยมีผู้ศึกษาไว้แล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องพยัญชนะกลางคือ รอย แอนครู มิลเลอร์³ และวิลโลรธ คาร์ก⁴ พบว่า f- และ ฆ- เป็นเสียงพยัญชนะต้นไตด้วย แต่ผู้วิจัยสังเกตพบว่า ไม่ปรากฏว่ามีเสียง f- และ ฆ- เป็นพยัญชนะต้น ในคำที่ภาษาไทยมาตรฐานเป็นเสียง f- ภาษาถิ่นใต้นครศรีธรรมราช จะเป็นเสียง khw- และในคำที่ภาษาไทยมาตรฐานเป็นเสียง ฆ- ภาษาถิ่นใต้นครศรีธรรมราชเป็นเสียง h-

¹ ดูแผนที่แสดงที่ตั้งจังหวัดนครศรีธรรมราช หน้า 9

² ดูรายละเอียดเกี่ยวกับอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดนครศรีธรรมราช หน้า 14-16

^{3,4} ดูเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หน้า 23-28

นอกจากนี้ในผลการวิจัยของ รอย แอนครู มิลเลอร์ ไม่มีพยัญชนะควบกล้ำ mr, ml และ tr ในขณะที่ผลการวิจัยของ วิไลวรรณ คำรัมย์ ตรงกับข้อสังเกตของผู้วิจัยว่า ในภาษาดั้งจังหวัดนครศรีธรรมราช มีพยัญชนะควบกล้ำ mr, ml และ tr ควบ

ผู้วิจัยอื่นไม่พบลักษณะเฉพาะของภาษาดั้งนครศรีธรรมราช ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตไว้ในข้อ 1 จึงอาจจะเป็นไปได้ว่า การศึกษาวิจัยของผู้วิจัยไม่ครอบคลุมภาษาดั้งย่อยของภาษาไทยถิ่นใต้ นครศรีธรรมราช

ผู้วิจัยจึงใคร่จะศึกษาดูว่า เสียงและระบบเสียงของภาษาดั้งนครศรีธรรมราช ซึ่งได้ศึกษาจากข้อมูลที่เก็บได้จากผู้บอกภาษาที่ได้คัดเลือกลงจากแผนที่ตั้งไว้จากทุกอำเภอเหมือนกันและ/หรือแตกต่างกันอย่างไร และสามารถจะแบ่งออกเป็นเขตภาษาย่อยลงไปอีกได้หรือไม่ อย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อให้ทราบถึง ระบบเสียงและลักษณะทางสัทศาสตร์ของเสียงของภาษาดั้งจังหวัดนครศรีธรรมราช ทั้ง 16 อำเภอ
2. เพื่อให้เห็นความเหมือนหรือคล้ายคลึงและความแตกต่างของเสียงและระบบเสียงของภาษาดั้งจังหวัดนครศรีธรรมราช ทั้ง 16 อำเภอ
3. เพื่อให้เห็นลักษณะการแบ่งเขตภาษาย่อยของภาษาดั้งจังหวัดนครศรีธรรมราช ในเชิงภูมิศาสตร์
4. เพื่อให้เห็นความแตกต่างของเสียงและระบบเสียง ระหว่างภาษาดั้งจังหวัดนครศรีธรรมราชและภาษาไทยมาตรฐาน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "ระบบเสียงภาษาถิ่นย่อยของจังหวัดนครศรีธรรมราช
นี้ จะวิจัยภาษาถิ่นของจังหวัดนครศรีธรรมราชที่ใช้พูดกันในจังหวัด
นครศรีธรรมราชทุกอำเภอ โดยมุ่งศึกษาเรื่องเสียงวรรณยุกต์ เสียงพยัญชนะ
และเสียงสระ จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษา ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ใน
แต่ละอำเภอ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ได้ทราบถึงระบบเสียงและลักษณะทางสัทศาสตร์ของเสียงของภาษาถิ่นจังหวัดนครศรีธรรมราชทั้ง 16 อำเภอ
2. ทำให้ได้เห็นความคล้ายคลึงและความแตกต่างของเสียงและระบบเสียงของภาษาถิ่นจังหวัดนครศรีธรรมราชทั้ง 16 อำเภอ
3. ทำให้ได้เห็นลักษณะการแบ่งเขตภาษาย่อยของภาษาถิ่นจังหวัดนครศรีธรรมราชในเชิงภูมิศาสตร์
4. ทำให้ได้เห็นความแตกต่างของเสียงและระบบเสียงระหว่างภาษาถิ่นจังหวัดนครศรีธรรมราช กับภาษาไทยมาตรฐาน ซึ่งจะเป็ประโยชน์แก่ผู้ศึกษาภาษาไทย เปรียบเทียบ และผู้สอนภาษาไทยที่ต้องการแก้ไขการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐานไม่ชัดของนักเรียนและนักศึกษาที่พูดภาษาถิ่นจังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นภาษาแม่
5. ทำให้มีผลงานการวิจัยทางคำนี้เพิ่มขึ้น

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ภาษาถิ่นย่อยจังหวัดนครศรีธรรมราช 16 อำเภอ เป็นภาษาถิ่นที่ใช้พูดกันในแต่ละอำเภอหรือกิ่งอำเภอของจังหวัดนครศรีธรรมราช และเรียกชื่อภาษาถิ่นตามชื่ออำเภอหรือกิ่งอำเภอนั้น ๆ

2. การศึกษาภาษาถิ่นต่าง ๆ เหล่านี้ศึกษาเฉพาะระบบเสียง ได้แก่ เสียงวรรณยุกต์ เสียงพยัญชนะ และเสียงสระในภาษาพูดเท่านั้น

3. ในการอธิบายระบบเสียงภาษาถิ่นจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยเฉพาะเสียงวรรณยุกต์ และเสียงพยัญชนะ ผู้วิจัยจำเป็นต้องอ้างถึงรูปตัวเขียน หรือการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน เพื่อช่วยให้ผู้ใช้ภาษาไทยเข้าใจง่ายและชัดเจนยิ่งขึ้น การอ้างถึงอักษรสูง อักษรกลางและอักษรต่ำ มีความหมายตามนัยในภาษาไทยมาตรฐานเช่นเดียวกัน ตัวอย่าง เช่น การอธิบายว่า "ในการเขียนใช้อักษรต่ำเป็นพยัญชนะต้นและมีรูปวรรณยุกต์เอกกำกับ" หมายถึงรูปตัวเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน คำหรือพยางค์ที่กล่าวถึงนี้ มีพยัญชนะต้นเป็นอักษรต่ำและมีรูปวรรณยุกต์เอกกำกับ

อนึ่งในการทดสอบเสียงวรรณยุกต์ ผู้วิจัยได้ใช้หลักเกณฑ์การทดสอบเสียงวรรณยุกต์ของวิลเลียม เจ. เกคน์ โดยใช้ตารางทดสอบเสียงวรรณยุกต์ (ดูหน้า 3 หน้า 48) ตารางทดสอบเสียงวรรณยุกต์นี้ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเสียงวรรณยุกต์กับเสียงพยัญชนะต้นของคำและโครงสร้างของพยางค์ ดังนั้นการอ้างถึงรูปตัวเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน จะทำให้สามารถเห็นความสัมพันธ์ดังกล่าวได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

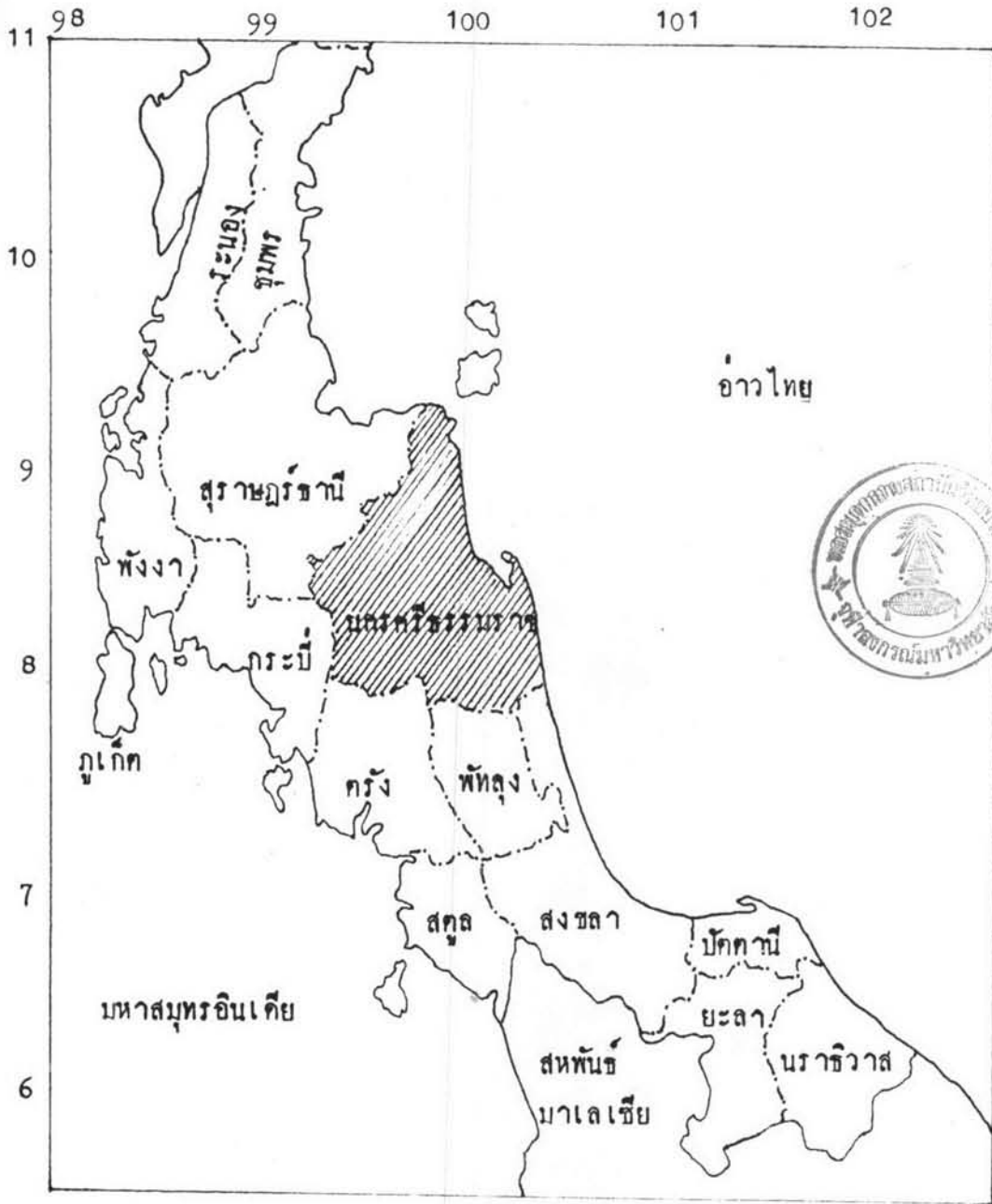
รายละเอียดเกี่ยวกับจังหวัดนครศรีธรรมราช

1. ที่ตั้งและอาณาเขต¹ จังหวัดนครศรีธรรมราช ตั้งอยู่ที่เส้นรุ้งที่ 9° 58' 17.5" และเส้นแวงที่ 8° 25' 12.5" บริเวณเกือบกึ่งกลางของแหลมมลายู มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดอื่นๆ ดังนี้

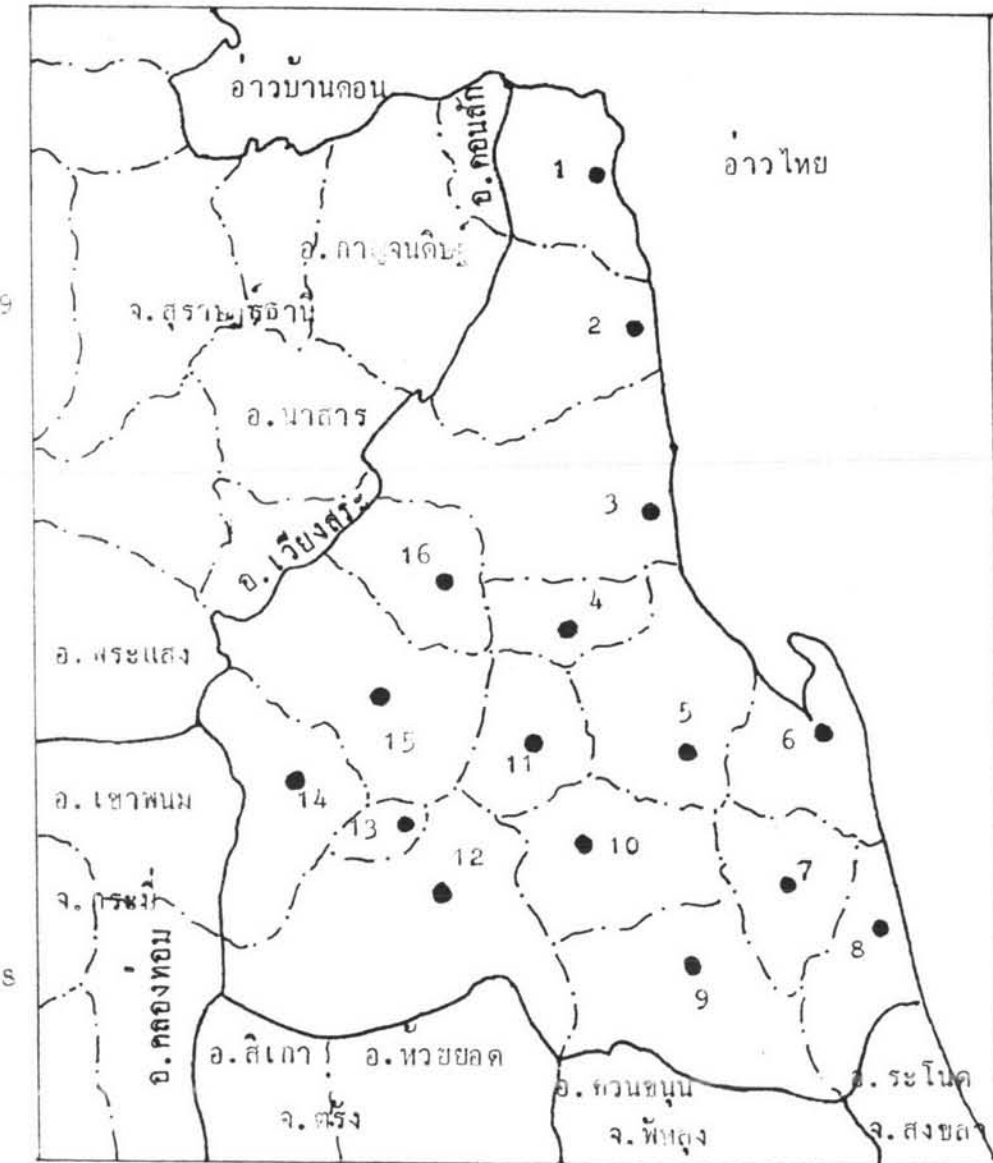
ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดสุราษฎร์ธานีและอำเภอบ้านดอน อำเภอนอมเป็นอำเภอที่ตั้งอยู่ทางเหนือสุดของจังหวัด

¹ วิเชียร วนนคร และคนอื่นๆ, นครศรีธรรมราช (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์, 2521) หน้า 3-4

แผนที่ 2 แสดงที่ตั้งจังหวัดนครศรีธรรมราช
 (คัดจาก แผนที่ภาษาในประเทศไทย 2520)

แผนที่ 3 แสดงการแบ่งเขตอำเภอ และที่ตั้งอำเภอ และเขตที่ติดกับอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดใกล้เคียง

— เขตจังหวัด
 ~~~~ เขตอำเภอ
 ● ที่ตั้งอำเภอ

1. อ. ชนอม	9. อ. ระอวก
2. อ. สีชล	10. อ. ร่อนพิบูลย์
3. อ. ทาศาลา	11. อ. ลานสกา
4. อ. พรหมคีรี	12. อ. หุ่งสง
5. อ. เมือง	13. กิ่งอ. นาบอน
6. อ. ปากพั่ง	14. อ. หุ่งใหญ่
7. อ. เขียวใหญ่	15. อ. ฉวาง
8. อ. หัวไทร	16. อ. พิปูน

ทิศใต้

ติดต่อ

จังหวัดตรัง จังหวัดพัทลุง
และจังหวัดสงขลา อำเภอ
ทุ่งสง อำเภอชะอวด และ
อำเภอหัวไทร เป็นอำเภอที่มี
อาณาเขตอยู่ด้านทิศใต้ของ
จังหวัด

ทิศตะวันออก

ติดต่อ

อำเภอไทย เป็นบริเวณชายฝั่ง
ตะวันตกของอำเภอไทย มีชายทะเล
ยาว 225 กม. นับเป็นจังหวัด
ที่มีชายทะเลยาวที่สุดของประเทศ
ไทย อำเภอที่ติดต่อกับชายฝั่งทะเล
จากเหนือสุดของจังหวัด ได้แก่
อำเภอขนอม อำเภอสิชล อำเภอ
ท่าศาลา อำเภอเมือง อำเภอ
ปากพันธ์ และอำเภอหัวไทร

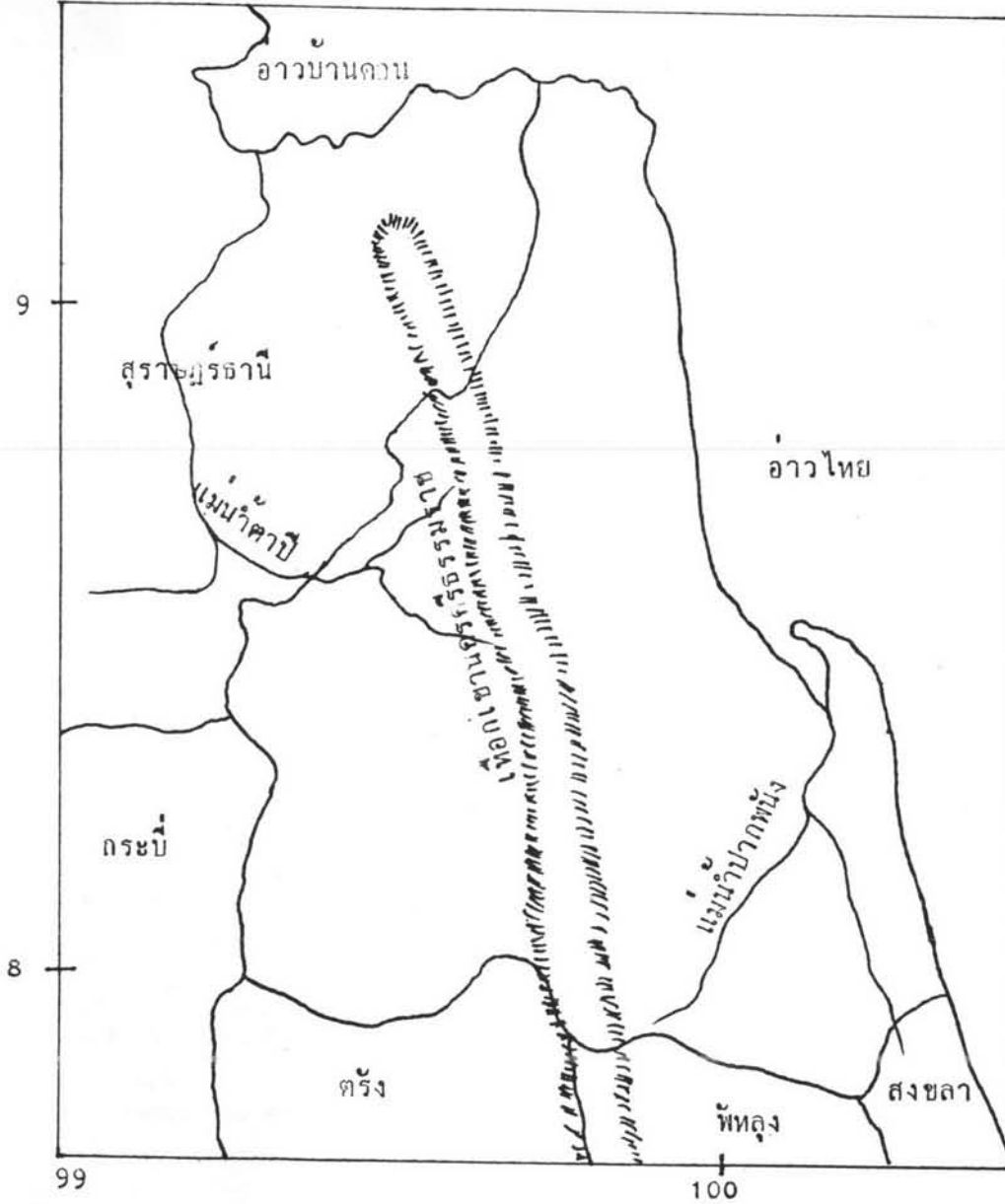
ทิศตะวันตก

ติดต่อ

จังหวัดสุราษฎร์ธานี และ จังหวัด
กระบี่ ส่วนใหญ่มีภูเขากั้นเป็น
ตอน ๆ อำเภอขนอม อำเภอสิชล
อำเภอท่าศาลา อำเภอพิปูน
อำเภอฉวาง และอำเภอทุ่งใหญ่
เป็นอำเภอที่ติดต่อกับจังหวัด
สุราษฎร์ธานี อำเภอทุ่งใหญ่ และ
อำเภอทุ่งสง ติดต่อกับจังหวัดกระบี่

2. ลักษณะภูมิประเทศ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีพื้นที่ 10,211.492
ตารางกิโลเมตร¹ มีลักษณะภูมิประเทศทั้งที่เป็นภูเขา เนินเขา และที่ราบชายฝั่ง

¹สำนักงานสถิติแห่งชาติ, สมุดสถิติรายปีประเทศไทย บรรพ 29
พ.ศ. 2513-2514

แผนที่ 4 แสดงภูเขาและแม่น้ำ

ทะเล แบ่งออกได้เป็น 3 เขตดังนี้¹

2.1 เขตเทือกเขาตอนกลาง ในเขตจังหวัดนครศรีธรรมราช มีเทือกเขานครศรีธรรมราช แบ่งนครศรีธรรมราชออกเป็นที่ราบด้านชายฝั่งทะเล ตะวันออกและที่ราบด้านตะวันตก เทือกเขานครศรีธรรมราช เป็นเทือกเขาขนาดใหญ่ และเป็นต้นน้ำลำธารเกือบทุกสายในจังหวัดนครศรีธรรมราช และแม่น้ำท่าปี่ ซึ่งไหลลงสู่อ่าวบ้านดอนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

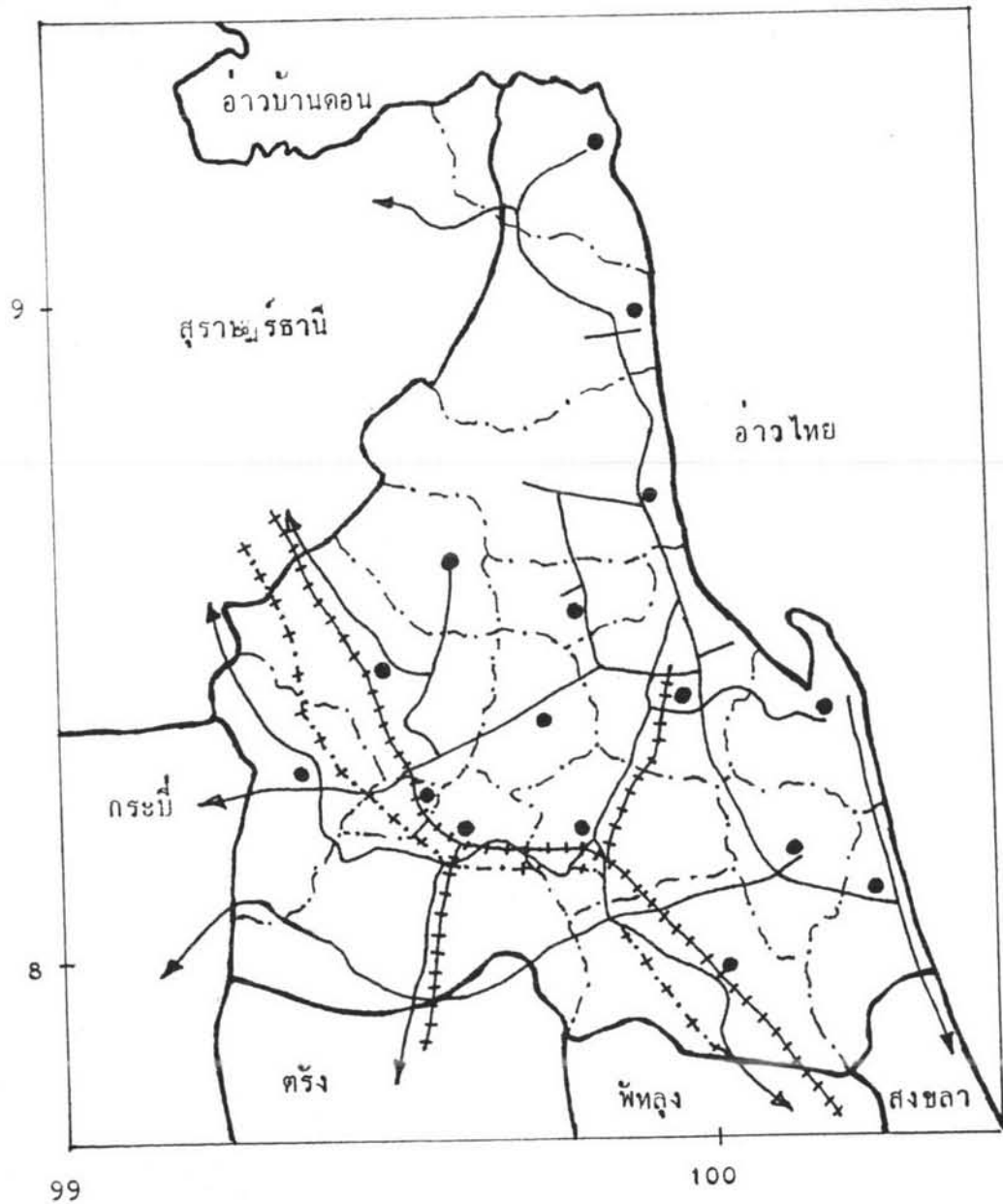
2.2 เขตที่ราบชายฝั่งทะเลตะวันออก มีอาณาเขตตั้งแต่เขตเทือกเขาตอนกลาง ไปทางตะวันออกถึงฝั่งทะเลอ่าวไทยและตลอดตามแนวชายฝั่งใต้วัด เขตที่ราบตอนกลางและตอนใต้ของจังหวัดมีขนาดกว้างขวาง บริเวณตอนเหนือเกิดขึ้นจากการทับถมของทะเลเป็นสำคัญ บางตอนมีลักษณะเป็นสันทราย มีแม่น้ำลำคลอง ซึ่งมีต้นน้ำอยู่บริเวณเขตเทือกเขาตอนกลาง ไหลผ่านเขตที่ราบนี้หลายสาย

2.3 เขตที่ราบทางตะวันตก ลักษณะเป็นที่ราบเชิงเขาและที่ราบหุบเขา มีเนินเขาเป็นตอน ๆ มีอาณาเขตคลุมบริเวณอำเภอฉวาง พิปูน ห้วยใหญ่ ห้วยสง และกิ่งอำเภอนาบอน มีลำน้ำสำคัญซึ่งเป็นต้นน้ำของแม่น้ำท่าปี่อันเกิดจากเทือกเขานครศรีธรรมราช ไหลผ่านอำเภอพิปูน อำเภอฉวาง อำเภอห้วยใหญ่ เข้าสู่จังหวัดสุราษฎร์ธานี

3. เส้นทางคมนาคม

3.1 ทางรถไฟ ทางรถไฟสายใต้จากกรุงเทพมหานคร เมื่อผ่านจังหวัดสุราษฎร์ธานีก็จะเข้าเขตจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยผ่านอำเภอฉวาง ห้วยสง ร่อนพิบูลย์ และชะอวด ไปสู่จังหวัดทันลุง มีชุมทางรถไฟภายในจังหวัด 2 แห่ง คือ ชุมทางห้วยสง และชุมทางเขาชุมทอง ที่ชุมทางห้วยสงมีทางแยกไป

¹หน่วยศึกษาพิเศษจังหวัดนครศรีธรรมราช, คู่มือครูวิชาสังคมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช 2520.

แผนที่ 5 แสดงเส้นทางคมนาคมในจังหวัดนครศรี-
ธรรมราช

- +++++ ทางรถไฟ
- ← ทางรถยนต์
- + . + . + . ทางหลวงเอเซีย

(คัดจาก วิเชียร ๗ นทร หน้า 16)

จังหวัดครั้ง ส่วนชุมทางเขาคุ่มทอง อยู่ในเขตอำเภอรอนพิบูลย์ มีทางแยกไป
สุดปลายทางที่ตัวเมืองนครศรีธรรมราช จากกรุงเทพมหานครถึงสถานีนครศรี-
ธรรมราชระยะทาง 816 กิโลเมตร มีขบวนรถเร็ว นครศรีธรรมราช-กรุงเทพฯ
เดินประจำทุกวัน และมีขบวนรถคานสายใต้ กรุงเทพฯ-สุโขทัย-ลก หรือกรุงเทพฯ-
ป่าดงเขมร เดินผ่านชุมทางทุ่งสง ทุกวัน

3.2 ทางรถยนต์ มีเส้นทางรถยนต์ติดต่อถึงกันทุกอำเภอ และยังมี
มีทางหลวงติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงทุกจังหวัด (ดูแผนที่ 5 หน้า 14 ประกอบ)

3.3 ทางน้ำ แขนงน้ำปากพอง เป็นเส้นทางคมนาคมติดต่อระหว่าง
อำเภอปากพอง หัวไทร เข็ญใหญ่ และชะอวด

4. รายละเอียดเกี่ยวกับอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดนครศรีธรรมราช¹
จังหวัดนครศรีธรรมราช แบ่งออกเป็น 15 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ
1,027 หมู่บ้าน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช มีพื้นที่ตาราง 900 ตาราง
กิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 22 ตำบล 110 หมู่บ้าน มีประชากร
176,446 คน²

4.2 อำเภอปากพอง มีพื้นที่ 363 ตารางกิโลเมตร แบ่งเขต
การปกครองออกเป็น 18 ตำบล 124 หมู่บ้าน มีประชากร 83,366 คน

4.3 อำเภอทุ่งสง มีพื้นที่ 1,541 ตารางกิโลเมตร แบ่งเขต
การปกครองออกเป็น 14 ตำบล 93 หมู่บ้าน มีประชากร 85,369 คน

4.4 อำเภอดวาง มีพื้นที่ 1,700 ตารางกิโลเมตร แบ่งออกเป็น
8 ตำบล 94 หมู่บ้าน มีประชากร 102,334 คน แต่เดิมขึ้นอยู่กับอำเภอลำพูน
ซึ่งปัจจุบันเป็นตำบลในเขตอำเภอนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี

¹วิเชียร ๗ นครและคนอื่น ๆ, นครศรีธรรมราช หน้า 8-14

²ตัวเลขแสดงจำนวนประชากร จำนวนพื้นที่ จำนวนตำบลและจำนวน
หมู่บ้านยึดถือตัวเลขของสำนักงานสถิติแห่งชาติประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช
พ.ศ. 2519.

4.5 อำเภอรัตนัญชัย มีพื้นที่ 549 ตารางกิโลเมตร แบ่งออกเป็น 7 ตำบล 57 หมู่บ้าน มีประชากร 100,132 คน

4.6 อำเภอเข็ญรีใหญ่ มีพื้นที่ 441 ตารางกิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 12 ตำบล หรือ 115 หมู่บ้าน มีประชากร 71,225 คน แต่เดิมเป็นตำบลในเขตอำเภอปากซัน

4.7 อำเภอชะอวด มีพื้นที่ 979 ตารางกิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองเป็น 7 ตำบล 61 หมู่บ้าน มีประชากร 69,994 คน เดิมเป็นตำบลในเขตรอนัญชัย

4.8 อำเภอท่าศาลา มีพื้นที่ 1,035 ตารางกิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองเป็น 10 ตำบล 84 หมู่บ้าน มีประชากร 92,751 คน ตั้งเป็นอำเภอเมื่อ พ.ศ. 2441

4.9 อำเภอสิชล มีพื้นที่ 765 ตารางกิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองเป็น 5 ตำบล 61 หมู่บ้าน มีประชากร 630,301 คน เดิมมีชื่อว่า สุชล เคยมีอาณาเขตกว้างขวางถึงคอนสัก ชัยคราม และกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

4.10 อำเภอหัวไทร มีพื้นที่ 454 ตารางกิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองเป็น 8 ตำบล 78 หมู่บ้าน มีประชากร 65,456 คน ตั้งเป็นอำเภอเมื่อ 2447

4.11 อำเภอลานสกา มีพื้นที่ 336 ตารางกิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองเป็น 5 ตำบล 27 หมู่บ้าน มีประชากร 33,432 คน เดิมเป็นท้องที่เขตอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช

4.12 อำเภอทุ่งใหญ่ มีพื้นที่ 646 ตารางกิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองเป็น 5 ตำบล 27 หมู่บ้าน มีประชากร 35,595 คน เดิมเป็นท้องที่ในเขตอำเภอทุ่งสง

4.13 อำเภอขนอม มีพื้นที่ 520 ตารางกิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 3 ตำบล 26 หมู่บ้าน มีประชากร 18,327 คน เดิมมีฐานะเป็นตำบลในท้องที่อำเภอสิชล

4.14 อำเภอพิปูน มีพื้นที่ 396 ตารางกิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 4 ตำบล 33 หมู่บ้าน มีประชากร 26,795 คน เดิมเป็นตำบลในเขตอำเภอฉวาง

4.15 อำเภอพรหมคีรี มีพื้นที่ 350 ตารางกิโลเมตร แบ่งเขต
การปกครองเป็น 3 ตำบล 23 หมู่บ้าน มีประชากร 25,626 คน เดิมเป็น
ตำบลในเขตอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช

4.16 กิ่งอำเภอนาบอน มีพื้นที่ 205 ตารางกิโลเมตร แบ่งเขต
การปกครองออกเป็น 2 ตำบล 14 หมู่บ้าน มีประชากร 26,046 คน เดิมเป็น
ตำบลในเขตอำเภอทุ่งสง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

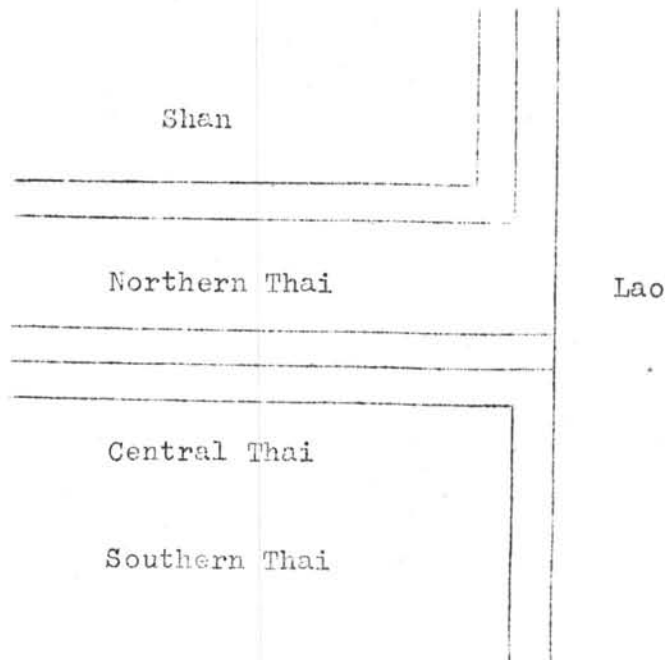
ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยภาษาดั้ง
จังหวัดนครศรีธรรมราช ภาษาดั้งไทยใต้อื่น ๆ ภาษาดั้งในประเทศไทยและภาษา
ใต้อื่นต่าง ๆ ในตระกูลไทที่มีผู้วิจัยไว้แล้ว ทั้งชาวไทยและต่างประเทศดังนี้

เจ. มาร์วิน บราวน์¹ ได้ศึกษาเปรียบเทียบภาษาไทยที่ใช้พูดในท้องถิ่น
ต่าง ๆ 60 ท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางให้ทราบถึงลักษณะของภาษาไทยโบราณ
(Ancient Thai) และทำให้ทราบว่าภาษาแต่ละถิ่นมีความสัมพันธ์กันอย่างไร
โดยดูจากลักษณะทางภาษา แล้วทำแผนผังแสดงวิวัฒนาการของภาษาดั้งเหล่านี้ขึ้น
และได้จัดภาษาดั้งเหล่านี้เป็น 7 กลุ่ม ด้วยกันดังนี้คือ

1. ภาษาชาน (Shan)
2. ภาษาไทยถิ่นเหนือ (Northern Thai)
3. ภาษาพวน (Phuan)
4. ภาษาไทยกลาง (Central Thai)
5. ภาษาผู้ไทย (Phu Thai)
6. ภาษาลาวหรือไทยอีสาน (Lao)
7. ภาษาไทยถิ่นใต้ (Southern Thai)

¹J. Marvin Brown, From Ancient Thai to Modern Dialects
(Bangkok : Social Science Association Press of Thailand, 1965)

และได้แสดงให้เห็นว่า ภาษาไทยถิ่นใต้มีความสัมพันธ์กับภาษาไทยกลางมากที่สุด
ดังปรากฏในแผนผังที่ 1

แผนผังที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ของภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ
(คัดจากบรรณ หน้า 16)

บรรณได้จัดภาษาถิ่นจังหวัดนครศรีธรรมราชอยู่ในกลุ่มภาษานครศรี-
ธรรมราช ซึ่งอยู่ในกลุ่มภาษาไทยถิ่นใต้ โดยได้สร้างรูปแสดงวิวัฒนาการของภาษา
ถิ่นย่อยในกลุ่มภาษาไทยถิ่นใต้ออกเป็น 2 กลุ่ม¹ คือ

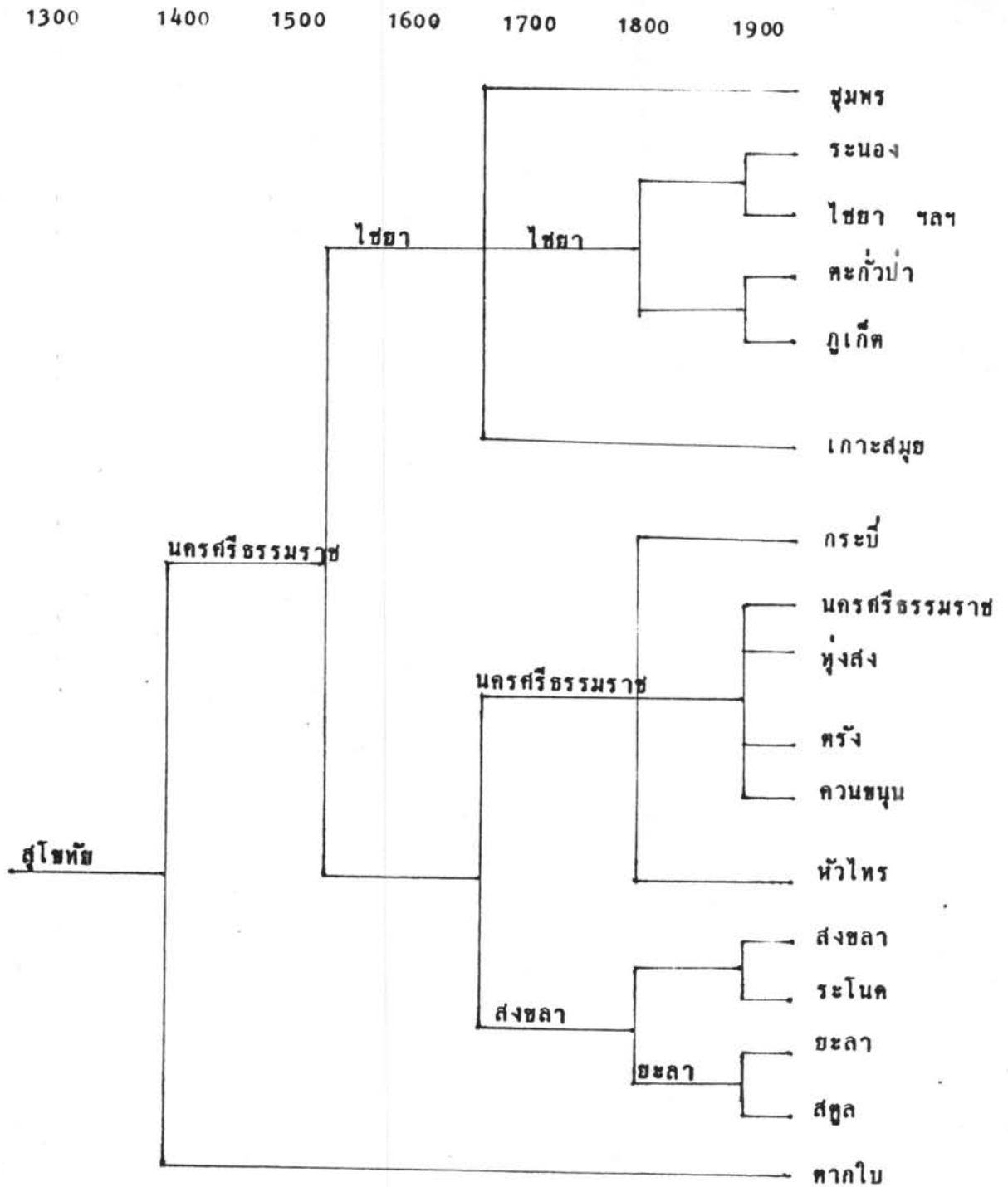
1. กลุ่มภาษานครศรีธรรมราช

2. กลุ่มภาษาตากใบ

1. กลุ่มภาษานครศรีธรรมราช

บรรณได้แบ่งภาษานครศรีธรรมราชออกเป็น 2 สายคือ

¹ ดูแผนผังที่ 2 หน้า 19

แผนผังที่ 2 แสดงความสัมพันธ์ของภาษาไทยถิ่นใต้

(ตัดตอนจาก บรรานันท์ หน้า 69)

- 1.1 สายโซยา แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มย่อยคือ
- 1.1.1 ภาษาชุมพร
- 1.1.2 ภาษาโซยา แบ่งเป็น 2 กลุ่มย่อย
- 1.1.2.1 ภาษาระนอง โซยา (เป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดสุราษฎร์ธานี) หลังสวน (เป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดชุมพร) และสวี (เป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดชุมพร)
- 1.1.2.2 ภาษาตะกั่วป่า (เป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดพังงา) และภูเก็ต
- 1.1.3 ภาษาเกาะสมุย (เป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดสุราษฎร์ธานี)
- 1.2 สายนครศรีธรรมราช แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มย่อย คือ
- 1.2.1 กลุ่มภาษานครศรีธรรมราช ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มย่อย คือ
- 1.2.1.1 ภาษากระบี่
- 1.2.1.2 ภาษานครศรีธรรมราช หู่งสง (เป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดนครศรีธรรมราช) ตรัง และควนขนุน (เป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดพัทลุง)
- 1.2.1.3 ภาษาหัวไทร (เป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดนครศรีธรรมราช)
- 1.2.2 กลุ่มภาษาสงขลา แบ่งเป็น 2 กลุ่มย่อย คือ
- 1.2.2.1 ภาษาสงขลา และระโนด (เป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดสงขลา)
- 1.2.2.2
- แมรี อาร์ ฮาส¹ ได้ศึกษาเปรียบเทียบวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นที่พูดโดยคนส่วนใหญ่ในภาคต่าง ๆ ในประเทศไทย แล้วใช้เกณฑ์ทางภาษาคือระบบวรรณยุกต์และเกณฑ์ทางภูมิศาสตร์ แบ่งภาษาไทยถิ่นออกเป็น 4 กลุ่มคือ ภาษาไทยกลาง

¹ Mary R. Hass, "The Tones of Four Tai Dialects"

(Central Thai) ภาษาไทยถิ่นเหนือ (Northern Thai) ภาษาไทย
ถิ่นอีสานหรือตะวันออกเฉียงเหนือ (Northeastern Thai) และภาษาไทย
ถิ่นใต้ (Southern Thai) โดยศึกษาจากภาษากลาง ซึ่งให้เป็นตัวแทนของ
ภาษาไทยกลาง ภาษาเชียงใหม่ เป็นตัวแทนภาษาไทยถิ่นเหนือ ภาษาร้อยเอ็ด
เป็นตัวแทนภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษานครศรีธรรมราช เป็นตัวแทนภาษาไทย
ถิ่นใต้

จากผลการวิจัยของแมรี อาร์ ฮาส พบว่า ภาษาดินนครศรีธรรมราช
มีเสียงวรรณยุกต์ 7 หน่วยเสียง คือ (ดูแผนผังที่ 3 หน้า 22 ประกอบ)

- ว.1 เสียงสูง-ตก (high-falling)
ตัวอย่าง ma:¹ "หมา"
- ว.2 เสียงสูง-ระดับ (high)
ตัวอย่าง ha:² "ห้า"
- ว.3 เสียงกลาง-เลื่อนขึ้น (mid gliding)
ตัวอย่าง kin³ "กิน"
- ว.4 เสียงกลาง-ระดับ (mid)
ตัวอย่าง ka:u⁴ "เก้า"
- ว.5 เสียงกลาง-ตก (mid-falling)
ตัวอย่าง ma:⁵ "มา"
- ว.6 เสียงขึ้น (rising)
ตัวอย่าง pho:⁶ "พอ"
- ว.7 เสียงต่ำ-ระดับ (low)
ตัวอย่าง ma:⁷ "มา"

	A			B			C			D(s)			D (L)		
	1H	1M	2	1H	1M	2	1H	1M	2	1H	1M	2	1H	1M	2
ว.1 สูง-ตก	X			X											
ว.2 สูง-ระดับ							X			X			X		
ว.3 กลาง-เลื่อนขึ้น		X			X										
ว.4 กลาง-ระดับ								X						X	
ว.5 กลาง-ตก			X												
ว.6 ขึ้น						X					X				X
ว.7 ต่ำ-ระดับ									X			X			

แผนผังที่ 3 ลักษณะทางสัทศาสตร์ของวรรณยุกต์ในภาษานครศรีธรรมราช
 (คัดแปลงจาก "The Tones of Four Tai Dialects"
 หน้า 819)

ในเรื่องลักษณะทางสัทศาสตร์ของเสียงวรรณยุกต์ ฮาส ไม่ได้ให้รายละเอียดของเสียงวรรณยุกต์ทั้งหมด กล่าวคือ วรรณยุกต์บางเสียง ฮาส ใช้คำว่าวรรณยุกต์ขึ้น วรรณยุกต์ตก โดยผู้อ่านจะไม่ทราบว่าระดับการขึ้นหรือตกของเสียงอยู่ที่ระดับเสียงใด อย่างไรก็ตาม งานวิจัยชิ้นนี้ทำให้ผู้อ่านสามารถมองเห็นภาพกว้าง ๆ ของความแตกต่างระหว่างระบบวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นทั้ง 4 ถิ่น ได้เป็นอย่างดี

รอย แอนครู มิลเลอร์¹ ได้ศึกษาเรื่อง "ระบบเสียงของภาษาถิ่นจังหวัดนครศรีธรรมราช" จากชาวไทยผู้หนึ่ง² ซึ่งเคยอยู่ที่จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นเวลา 3 ปี สรุปผลของการศึกษาได้ดังนี้คือ

1. วรรณยุกต์

มิลเลอร์ ได้จัดระดับเสียงสูงต่ำของวรรณยุกต์ โดยเทียบกับเสียงดนตรี ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังปรากฏในแผนผังที่ 4 หน้า 24

มิลเลอร์พบว่า วรรณยุกต์ในภาษาถิ่นจังหวัดนครศรีธรรมราช มี 7 หน่วยเสียง แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

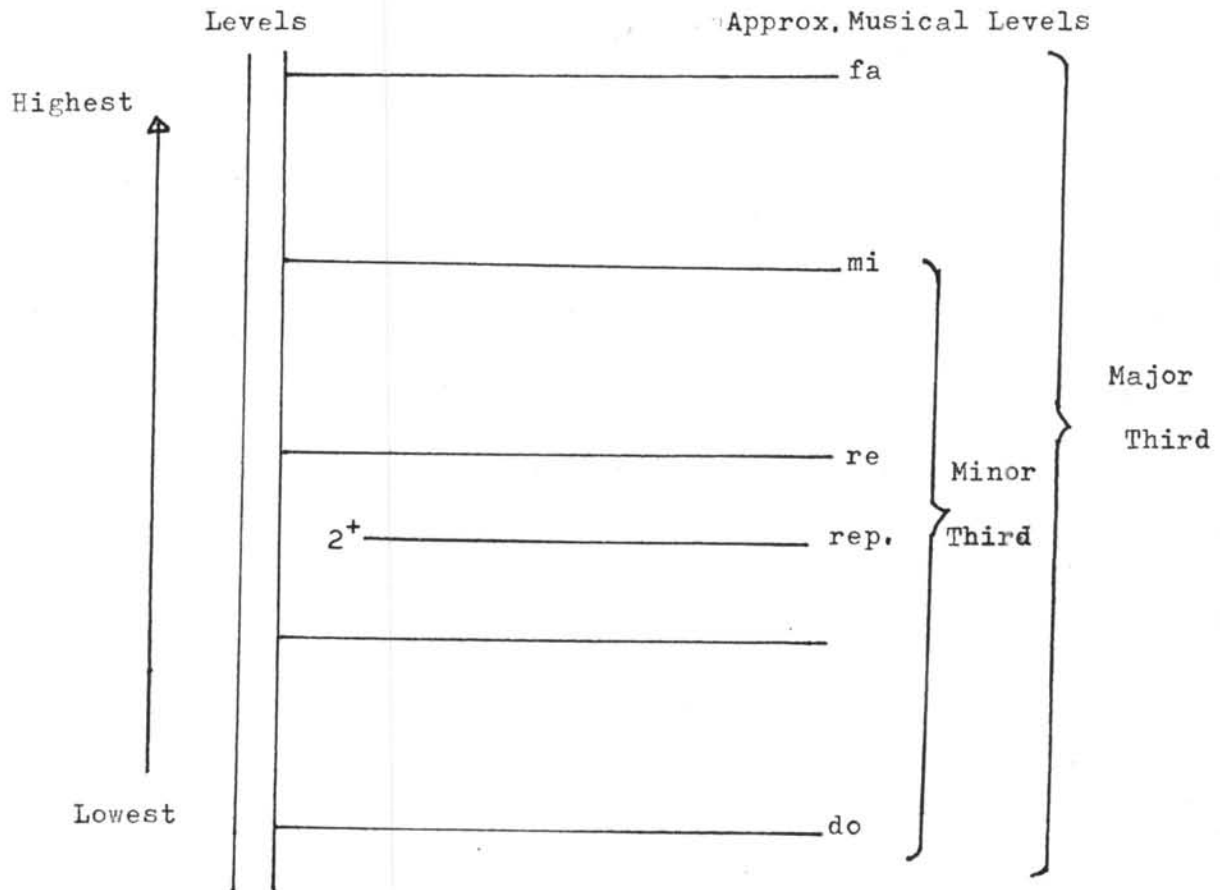
1.1 วรรณยุกต์ระดับ (Level Tonemes) มี 3 หน่วยเสียง แต่เป็น 6 เสียงย่อย (allotones) ดังนี้คือ

1.1.1 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 / ˊ / ประกอบด้วย

2 เสียงย่อย คือ

¹Roy Andrew Miller, "Phonology of the Tai Dialect of Nakhonsithammarat" *Orbis* 5 (1965)

²นางสารภี อุยวงศ์ เป็นชาวกรุงเทพฯ พูดภาษากรุงเทพฯ แต่เคยไปอยู่ที่นครศรีธรรมราช 3 ปี เมื่ออายุ 14-17 ปี ได้เรียนรู้ภาษาบ้านนครศรีธรรมราชพอสมควร แต่เมื่อย้ายจากนครศรีธรรมราชไปแล้ว ก็ไม่ได้ใช้ภาษานี้เลย

แผนผังที่ 4 ระดับเสียงสูง-ต่ำของวรรณยุกต์

1.1.1.1 เสียงต่ำสุด คือเสียงที่อยู่ในระดับเสียงที่ 1
ตัวอย่างเช่น /maaj/ "ไม้"

1.1.1.2 เสียงสูงกว่าระดับเสียงที่ 1 เล็กน้อย ได้แก่
เสียงของพยางค์แรกของคำ 2 พยางค์ และพยางค์นั้นเป็นพยางค์ที่ไม่มีตัวสะกด
ส่วนพยางค์ที่ตามมา มีเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงสูงกว่า เช่นเสียงในพยางค์ /kra-/
ในคำว่า - /krasib/ "กระซิบ"

1.1.2 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 2 ซึ่งจะไม่มีเครื่องหมายแทน
เป็นเสียงซึ่งอยู่ในระดับกลาง ๆ ประกอบด้วย 3 เสียงย่อยคือ

1.1.2.1 เสียงในระดับเสียงที่ 2 เช่น /paʔ/
" (พย) ปะ "

1.1.2.2 เสียงในระดับเสียงที่ 2+ คือสูงกว่าระดับ
เสียงที่ 2 เล็กน้อย เช่น /pax d/ "แปด"

1.1.2.3 เสียงในระดับเสียงที่ 3 เช่น /faaj/
"ฝ้าย"

1.1.3 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 // เป็นเสียงที่อยู่ใน
ระดับเสียงที่ 4 และ 5 ประกอบด้วย 2 เสียงย่อยคือ

1.1.3.1 เสียงในระดับเสียงที่ 4 เช่น /saan/
"สร้าง"

1.1.3.2 เสียงในระดับเสียงที่ 5 เช่น /sib/
"สืบ"

1.2 วรรณยุกต์เปลี่ยนระดับ (Kinetic Tonemes) มี
4 หน่วยเสียง คือ

1.2.1 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 /^/ เป็นเสียงที่จุด
เริ่มต้นของเสียงอยู่ที่ระดับเสียงที่ 2 แล้วตกลงมายังระดับเสียงที่ 1 (2 > 1)
เช่น /chaa/ "ชา" และ /lin/ "ลิง"

1.2.2 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 /</ เป็นเสียงที่จุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่ระดับเสียงที่ 2 แล้วขึ้นไปจนถึงระดับเสียงที่ 3 แล้วตกลงมายังระดับเสียงที่ 2 (2 > 3 > 2) เช่น /táa/ "ตา" และ /cám/ "จាំ"

1.2.3 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 6 /~ / เป็นเสียงที่จุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่ระดับเสียงที่ 5 แล้วตกลงมายังระดับเสียงที่ 2 (5 > 2) เช่น /māa/ "หมา" และ /sāam/ "สาม"

1.2.4 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 7 /∨ / เป็นเสียงที่จุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ที่ระดับเสียงที่ 2 แล้วขึ้นสูงไปจนถึงระดับเสียงที่ 3 เช่น /m̄x̄h/ "แม" และ /róm/ "รม"

2. พยัญชนะ

2.1 พยัญชนะเดี่ยวนั้นมี 22 หน่วยเสียง แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

2.1.1 พยัญชนะเดี่ยวที่เป็นได้เฉพาะพยัญชนะต้น มี 13 หน่วยเสียง คือ p, t, k, ph, th, kh, c, ch, f, h, s, r และ l

2.1.2 พยัญชนะเดี่ยวที่เป็นได้เฉพาะพยัญชนะท้าย มี 1 หน่วยเสียง คือ g

2.1.3 พยัญชนะเดี่ยวที่เป็นได้ทั้งพยัญชนะต้นและพยัญชนะท้าย มี 8 หน่วยเสียงคือ b, d, ʔ, m, n, ŋ, j และ w

2.2 พยัญชนะควบกล้ำ

พยัญชนะควบกล้ำ ซึ่งเป็นได้เฉพาะพยัญชนะต้นเท่านั้น มี 10 หน่วยเสียง คือ pr, pl, kr, kl, kw, phr, phl, khr, khl และ khw

3. สระ

3.1 สระเดี่ยว มี 18 หน่วยเสียง ได้แก่ i, ii, e, ee, ɛ, ɛɛ, y, yy, ə, əə, a, aa, u, uu, o, oo, ɔ, ɔɔ

3.2 สระประสม มี 3 หน่วยเสียง คือ ia, ya และ ua

วิไลวรรณ คำรักษ์¹ ได้ศึกษา "ระบบหน่วยเสียงในภาษาดั้งนครศรี-
ธรรมราช" สรุปผลของการศึกษาได้ดังนี้คือ

1. หน่วยเสียงวรรณยุกต์

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ ในภาษาดั้งนครศรีธรรมราช มี 7 หน่วยเสียงคือ

- 1.1 หน่วยเสียงสูง-ขึ้น-ตก
- 1.2 หน่วยเสียงสูง-ระดับ
- 1.3 หน่วยเสียงกลาง-ขึ้น
- 1.4 หน่วยเสียงกลาง-ระดับ
- 1.5 หน่วยเสียงต่ำ-ตก
- 1.6 หน่วยเสียงต่ำ-ขึ้น
- 1.7 หน่วยเสียงต่ำ-ระดับ

2. หน่วยเสียงพยัญชนะ

2.1 หน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยว มี 22 หน่วยเสียงคือ p, ph, b, t, th, d, c, ch, k, kh, ʔ, m, n, ñ, ŋ, l, r, f, s, h, w และ j
หน่วยเสียงพยัญชนะทั้งหมดนี้เป็นพยัญชนะต้นได้ทุกเสียง แต่เป็นพยัญชนะท้ายได้

เสียง 9 เสียงคือ -p, -t, -k, -ʔ, -m, -n, -ŋ, -w และ -j

2.2 หน่วยเสียงพยัญชนะประสม² มี 13 หน่วยเสียงคือ pl, pr, phl, phr, tr, kl, kr, kw, khl, khr, khw, ml และ mr และ

3. หน่วยเสียงสระ

3.1 หน่วยเสียงสระเดี่ยว มี 18 หน่วยเสียงคือ i, i:, e, e:, ɛ, ɛ:, u, u:, ɔ, ɔ:, a, a:, u, u:, o, o:, ɔ, และ ɔ:

¹วิไลวรรณ คำรักษ์, "ระบบหน่วยเสียงในภาษาดั้งนครศรีธรรมราช"
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513)

²ผู้วิจัยใช้พยัญชนะควบกล้ำ

3.2 หน่วยเสียงสระประสม มี 3 หน่วยเสียงคือ ia, ua

และ eo

นอกจากนี้ วิไลวรรณ ยังได้ศึกษาลักษณะ โครงสร้างของพยางค์ และศึกษาเปรียบเทียบคำและความหมายของภาษาดั้งนครศรีธรรมราชกับภาษารุงเหนือ อีกด้วย

นอกจากงานวิจัยดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาษาดั้งถิ่นอื่นเป็นจำนวนมากพอสมควร เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่

ระบบเสียงภาษาไทย¹

หน่วยเสียงภาษาอุบลฯ เชียงใหม่ และสงขลา เทียบกับภาษารุงเหนือ²

เสียงและระบบเสียงในภาษาดั้งถิ่นใต้จังหวัดสุราษฎร์ธานี 16 อำเภอ³

ลักษณะการออกเสียงของคำพูดในภาษาสงขลา⁴

หน่วยเสียงภาษาตากใบ⁵

¹กาญจนา นาคสกุล, ระบบเสียงภาษาไทย (คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520)

²ชอนกลิ่น นิเทศสถลกิจ, หน่วยเสียงภาษาอุบลฯ เชียงใหม่ และสงขลา เทียบกับรุงเหนือ (กรุงเทพมหานคร : หน่วยศึกษานิเทศน์ กรมการฝึกหัดครู, 2517)

³ธีระพันธ์ อ.ทองคำและคนอื่น ๆ, เสียงและระบบเสียงในภาษาดั้งถิ่นใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี 16 อำเภอ (สถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521)

⁴วิจินต์ ภาคพงศ์, "ลักษณะการออกเสียงของคำพูดในภาษาสงขลา" ใน Tai Phonetics and Phonology (Bangkok : CIEL, 1972)

⁵วิจิตร ศรีสุวิธานนท์, หน่วยเสียงภาษาตากใบ (ภาควิชาภาษาไทย วิทยาลัยครูยะลา, 2523)